

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS
Į S A K Y M A S

**DĖL ŽALOS APLINKAI, SUNAIKINUS AR SUŽALOJUS GAMTINIUS KRAŠTOVAIZDŽIO KOMPLEKSUS
IR OBJEKTUS, SKAIČIAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO**

2014 m. kovo 12 d. Nr. D1-269
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 11 punktu, 32 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 34 straipsniu, įgyvendindamas 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti):

1. T v i r t i n u Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodiką (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos 9 punkto nuostatos pradedamos taikyti nuo 2014 m. gegužės 1 d.

3. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerijos 1995 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. 198 „Dėl Nuostolių, padarytų gamtai, sunaikinus arba sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus bei objektus, skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ kartu su jį keitusiais teisės aktais.

APLINKOS MINISTRAS

VALENTINAS MAZURONIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2014 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. D1-269

**ŽALOS APLINKAI, SUNAIKINUS AR SUŽALOJUS GAMTINIUS KRAŠTOVAIZDŽIO KOMPLEKSUS IR
OBJEKTUS, SKAIČIAVIMO METODIKA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir/ar objektus, skaičiavimo metodika (toliau – Metodika) skirta skaičiuoti aplinkai padarytos žalos dydį, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio objektus pažeidžiant teisės aktų reikalavimus.

2.

KEISTA:

*2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01)
(TAR, 2016, Nr. 2016-28344)*

Metodika taikoma visiems juridiniams ir fiziniams asmenims, padariusiems žalą aplinkai, sunaikinusiems gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir/ar objektus visoje Lietuvos teritorijoje, įskaitant ir saugomas teritorijas, taip pat valstybės ir savivaldybių tarnautojams, neteisėtai išdavusiems leidimus vykdyti atitinkamas veiklas, kuriomis padaroma žala aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus.

3. Metodikoje nustatytas žalos atlyginimo dydis neįvertina padarytos žalos fiziniams ir juridiniams asmenims, jų turtui ir interesams. Jei dėl padaryto pažeidimo padaroma žala fizinių ir juridinių asmenų turtui, jie turi teisę reikalauti atlyginimo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

4. Ieškinius teismams dėl fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika padarytos aplinkai žalos atlyginimo įstatymų nustatyta tvarka pateikia aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai ir valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai (toliau – pareigūnai).

5. Vandens telkiniams, žemės paviršiumi ir gilesniems jos sluoksniams padarytos žalos atlyginimo dydis, užteršus teisės aktais draudžiamais išmesti į aplinką teršalais ir (ar) draudžiamu būdu ar draudžiamoje vietoje, apskaičiuojamas pagal Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471 „Dėl Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

6. Žalos aplinkai dydis, sunaikinus ar sužalojus kraštovaizdžio kompleksus ir/ar objektus (toliau – Žala), skaičiuojamas sumuojant atskirų sunaikintų ar sužalotų gamtinio kraštovaizdžio kompleksų ar objektų vertę.

7. Atsižvelgiant į teritorijų gamtosauginį statusą, žala skaičiuojama ją padidinant tokiais koeficientais:

7.1. valstybiniuose rezervatuose, biosferos rezervatų ir valstybinių parkų rezervatuose, rezervatinėse apyrbėse, gamtos paminkluose skaičiuojama žala didinama 5 kartus;

7.2. valstybiniuose ir savivaldybių draustiniuose, valstybinių parkų, biosferos rezervatų ir poligonų draustiniuose, biosferos rezervatų ir poligonų, valstybinių parkų ekologinės apsaugos ir rekreacinėse zonose, biosferos rezervatų ekosistemų atkūrimo zonose, pajūrio juostoje, paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose – 3 kartus;

7.3. Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose, saugomose teritorijose, kurioms suteiktas tarptautinės saugomos teritorijos statusas ir (ar) kurios įrašytos į tarptautinės svarbos saugomų teritorijų sąrašus, skaičiuojama žala didinama 3 kartus, išskyrus atvejus, kai toks statusas yra suteiktas Metodikos 7.1 punkte nurodytoms saugomoms teritorijoms;

7.4. gamtinio karkaso teritorijose, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose, už paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų, rezervatų, valstybinių parkų ir draustinių buferinės apsaugos zonose – 2 kartus;

7.5. jeigu žala padaryta kraštovaizdžio kompleksui ir/ar objektui teritorijoje, kuriai nustatyti keli gamtosauginiai statusai, nurodyti 7.1-7.4 punktuose, skaičiuojama žala didinama imant didžiausią taikomą koeficientą.

8. Žalos, padarytos kraštovaizdžio objektams, kurie valstybės ar savivaldybės paskelbti saugomais gamtos paveldo objektais, apskaičiavimas didinamas 3 kartus, gamtos paminklams – 5 kartus. Šiais atvejais 7 punkto nuostatos netaikomos.

9.

KEISTA:

1. 2014 05 08 įsakymu Nr. D1-418 (nuo 2014 05 09)
(TAR, 2014, Nr. 2014-05193)

2. 2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

Žala aplinkai, savavališkai užtvėrus paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje tvorą (pažeistos vandens telkinių pakrančių ekologinės funkcijos, vandens telkinių pakrančių gamtinis kraštovaizdis bei jo estetinės vertybės, apsunkinta gyvūnų migracija ir kt.), skaičiuojama už 1 tiesinį tvoros metrą – 144 Eur. Nustačius šiuos žalos atvejus pareigūnai dėl jos padarinių pašalinimo turi surašyti privalomuosius nurodymus, įpareigojančius asmenis pašalinti žalos aplinkai padarinius. Privalomojo nurodymo vykdymo terminas neturėtų būti ilgesnis kaip 2 mėnesiai. Jei per nurodytą terminą nepašalinami žalos aplinkai padariniai, apskaičiuotas 144 Eur už tiesinį tvoros metrą žalos aplinkai dydis pridedamas kiekvieną mėnesį, kol pašalinami žalos aplinkai padariniai. Jei yra įvykdomi pirmojo privalomojo nurodymo reikalavimai dėl tvoros pašalinimo, žala aplinkai neskaičiuojama ir laikoma, kad žalos aplinkai padarinių nėra.

10. Metodikoje nustatyti baziniai žalos apskaičiavimo tarifai indeksuojami kartą per metus pagal Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės apskaičiuotą ir pateiktą vartotojų kainų indeksą, kuris nustatomas kiekvienų metų lapkričio mėnesio kainas palyginus su 2015 metų sausio mėnesio kainomis ir skelbiamas Aplinkos ministerijos interneto svetainėje. Želdinių, augančių ne miškų ūkio paskirties žemėje, atkuriamosios vertės įkainiai neindeksuojami. Jie tvirtinami atskiru aplinkos ministro įsakymu.

11. Metodikoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. RELJEFO (ŽEMĖS PAVIRŠIAUS) IR GEOLOGINIŲ OBJEKTŲ KEITIMAS, ŽALOJIMAS

KEISTA (skyriaus pavadinimas):

2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01)
(TAR, 2016, Nr. 2016-28344)

12.

KEISTA:

1. 2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

2. 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01)
(TAR, 2016, Nr. 2016-28344)

Žala aplinkai, pakeitus ir sužalojus reljefą (žemės paviršių) (ne mažesnis kaip 20 m² pakeistas ar pažeistas žemės paviršiaus plotas supilant arba nukasant ne mažesnę kaip 1 m žemės sluoksnį ar supilant arba nukasant ne mažesnę kaip 0,3 m žemės sluoksnį didesniame kaip 0,1 ha žemės paviršiaus plote) nukasant, supilant kalvas ar kitas reljefo formas; iškasant, užpilant, dirbtinai pagilinant ar užlyginant žemės paviršių ar vykdant kitas veiklas, skaičiuojama pagal formulę:

$Z_{rel} = B_{rel} \times K_{rel} \times S;$

Žrel – žala aplinkai pakeitus ir žalojant reljefą, Eur,
Brel – pakeisto reljefo bazinis tarifas (1 lentelė),
Krel – reljefo pažeidimo dydžio koeficientas (2 lentelė),
S – pakeisto reljefo (žemės paviršiaus) plotas, m².

Sunaikinus (pakeitus) karstines (termokarstines) įgriuvas (smegduobes), olas, žala aplinkai didinama 2 kartus.

Žala aplinkai, pakeitus reljefą, vykdant savavališkas statybas, statybas pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus ar statybas pagal statybą leidžiančius dokumentus, jeigu vykdant statybas pažeidžiami aplinkos apsaugos reikalavimai, skaičiuojama vietoj pakeisto reljefo bazinio tarifo imant užstatytos teritorijos (plotas po statiniais) bazinį tarifą Bužs – 14,48 Eur/m², o vietoj pakeisto reljefo ploto – užstatytos teritorijos plotą, m².

Žala aplinkai, važiuojant, kopiant ar leidžiantis kopomis, pažeidžiant kopų sutvirtinimus, klifo šlaitus ar kitaip sukeltą žemės paviršiaus eroziją, skaičiuojama pagal formulę:

$$\text{Žrel} = Bg \times Krel \times V;$$

Bg – grunto bazinis tarifas Bg (1 lentelė),

Krel – reljefo pažeidimo dydžio koeficientas (2 lentelė),

V – grunto (nuogriuvų, nuošliaužų) tūris, m³.

INFOLEX PASTABA: vadovaujantis 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (TAR, 2016, Nr. 2016-28344), keičiančiu 2014 03 12 įsakymu Nr. D1-855 patvirtintos Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos 12 p., nustatyta, kad šis punktas taikomas skaičiuojant žalą aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio objektus, kuri padaryta nuo 2017 m. sausio 1 d. Iki 2017 m. sausio 1 d. padaryta žala aplinkai, pakeitus reljefo formas, pažeminus ar pakėlus paviršinio vandens telkinio lygį skaičiuojama taikant iki įsakymo Nr. D1-855 įsigaliojimo (2017 01 01) galiojusią Metodiką.

13.

KEISTA:

*2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)*

Žala aplinkai, sunaikinus (pažeidus) pavienius, didesnius kaip 0,5 m³ akmenis (riedulius), perkėlus (nesunaikinant) akmenis (riedulius), kai akmuo (riedulys) paskelbtas gamtos paveldo objektu, perkėlus (nesunaikinant) akmenis (riedulius) geologiniuose, geomorfologiniuose draustiniuose, atodangose, riedulynuose ir akmenynuose, kurių duomenys yra valstybinėje geologijos informacinėje sistemoje (GEOLIS), skaičiuojama pagal formulę:

$$\text{Ža} = Ba \times Ka \times V;$$

Ža – žala, sunaikinus (pažeidus) akmenį (riedulį), Eur,

Ba – akmens (riedulio) bazinis tarifas (1 lentelė),

Ka – akmens (riedulio) dydžio koeficientas (3 lentelė),

V – sunaikinto arba pažeisto akmens (riedulio) tūris, m³.

Žala aplinkai, sunaikinus (pažeidus) pavienius akmenis, jeigu nežinomas pradinis akmens (riedulio) dydis, skaičiuojama už vienetą, t. y. ji lygi akmens (riedulio) baziniam tarifui.

14.

KEISTA:

*2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)*

Žala aplinkai, sunaikinus (pažeidus) akmenyną, skaičiuojama pagal formulę:

$$\text{Žak} = Bak \times Kak \times S;$$

Žak – žala aplinkai, sunaikinus (pažeidus) akmenyną, Eur,

Bak – akmenyno bazinis tarifas (1 lentelė),

Kak – akmenyno pažeidimo dydžio koeficientas (4 lentelė),

S – sunaikinto (pažeisto) akmenyno plotas, m².

III. DIRVOŽEMIO, PELKIŲ IR DURPYNŲ ARDYMAS IR NAIKINIMAS

15.

KEISTA:

*2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)*

Žala aplinkai, suardžius (sumaišius su gruntu, nukasus, išvežus) derlingąjį (humusinį) dirvožemio sluoksnį, skaičiuojama pagal formulę, išskyrus durpynus ir pelkes, kai žala aplinkai skaičiuojama pagal 16 ir 17 punktuose nurodytas formules:

$$\check{Z}dirv = Bdirv \times V;$$

$\check{Z}dirv$ – žala aplinkai, suardžius derlingąjį (humusinį) dirvožemio sluoksnį, Eur,

$Bdirv$ – dirvožemio bazinis tarifas (1 lentelė),

V – suardyto dirvožemio tūris, m³.

16.

KEISTA:

2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

Žala aplinkai, sunaikinus (sudeginus) ar pažeidus durpyną skaičiuojama pagal formulę:

$$\check{Z}d = Bd \times Kd \times V;$$

$\check{Z}d$ – žala aplinkai pažeidus (sudeginus) durpyną, Eur,

Bd – durpių bazinis tarifas (1 lentelė),

Kd – durpyno ploto koeficientas (5 lentelė),

V – pažeistų (sudegintų) durpių tūris, m³.

17.

KEISTA:

2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

Žala aplinkai, nusauginus ar pažeidus pelkes, skaičiuojama pagal formulę:

$$\check{Z}p = Bp \times S + \check{Z}d;$$

$\check{Z}p$ – žala aplinkai, sunaikinus pelkę, Eur,

Bp – pelkės (be durpių vertės) bazinis tarifas (1 lentelė),

S – sunaikintos (pažeistos) pelkės plotas, m²,

$\check{Z}d$ – žala aplinkai, pažeidus (sudeginus) durpyną, Eur (16 punktas),

Pastaba. Žalos pelkių augalijai skaičiavimas pateiktas V skyriuje.

IV. NATŪRALAUS HIDROGRAFINIO TINKLO KEITIMAS IR HIDROLOGINIO REŽIMO PAŽEIDIMAI

18. Žala aplinkai, sunaikinus ar pažeidus šaltinius, pagal Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas įrašytus į žemės nuosavybės dokumentus ar kitais teisės aktais nustatyta tvarka paskelbtus saugomais, yra lygi šaltinio baziniam tarifui Bš (1 lentelė).

19.

KEISTA:

1. 2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

2. 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01)
(TAR, 2016, Nr. 2016-28344)

Žala aplinkai, neleistinai pažeminus arba pakėlus paviršinio vandens telkinio vandens lygį tvenkiant upes, statant ar griauinat užtvankas, kitus hidrotechninius statinius ar įrenginius, vykdant kitus darbus, skaičiuojama pagal formulę:

$$\check{Z}vand = Bvand \times Kvand \times H \times S \times T;$$

$\check{Z}vand$ – žala aplinkai, neleistinai pažeminus arba pakėlus paviršinio vandens telkinio vandens lygį (vidutinis daugiametis vandens lygis), Eur,

$Bvand$ – paviršinio vandens telkinio vandens lygio pažeminimo arba pakėlimo bazinis tarifas (1 lentelė),

$Kvand$ – vandens telkinio koeficientas (natūralioms upėms ir ežerams – 1, sureguliuotoms upėms, tvenkiniams ir kitiems dirbtiniams vandens telkiniams – 0,8),

H – vandens lygio pažeminimo arba pakėlimo dydis, cm,

S – vandens telkinio plotas iki vandens lygio pažeminimo arba pakėlimo, ha,

T – vandens lygio pažeminimo trukmės koeficientas, kai pažeminto arba pakelto vandens lygio trukmė iki 1 paros – 0,5; kai pažemintas ar pakeltas vandens lygis trunka parą ir ilgiau – 1.

Žala aplinkai, neleistinai pažeminus arba pakėlus upės vandens lygį, skaičiuojama vietoj vandens telkinio ploto imant pažeisto upės ruožo ilgį, m.

Jeigu pakėlus vandens lygį, sunaikinama (visiškai užsemiama) sala (salos), kuri (kurios) įrašyta (įrašytos) Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių kadastrė, žala aplinkai didinama 3 kartus.

Jeigu pažeminus vandens lygį, sunaikinamas paviršinis vandens telkinys, žala aplinkai didinama 3 kartus.

Žala aplinkai, paviršinį vandens telkinį ar jo dalį užpilant gruntu, sujungiant su iškastu dirbtiniu vandens telkiniu ar kitaip performuojant (tiesinant, tvirtinant) paviršinio vandens telkinio krantus keičiant kranto liniją, išskyrus upių vagas ir senvages, kurioms padaryta žala skaičiuojama pagal 20 ir 21 punktus, kai nepasikeičia vandens lygis, skaičiuojama pagal formulę:

$\text{Žeždir} = \text{Beždir} \times \text{Kvand} \times \text{S}$;

Žeždir – žala aplinkai, paviršinį vandens telkinį (ežerą, dirbtinį vandens telkinį) ar jo dalį užpildant gruntu, sujungiant su iškastu dirbtiniu vandens telkiniu, performuojant (tiesinant, tvirtinant) paviršinio vandens telkinio krantus keičiant kranto liniją, Eur,

Beždir – ežero ar dirbtinio vandens telkinio sunaikinimo arba jo ploto pakeitimo bazinis tarifas (1 lentelė),

Kvand – vandens telkinio koeficientas (ežerams – 1, tvenkiniams ir kitiems dirbtiniams vandens telkiniams – 0,8),

S – sunaikintas arba pakeistas vandens telkinio plotas, m²,

Žala neskaičiuojama laikiniams dirbtiniams vandens telkiniams, įrengtiems statybos laikotarpiu, rekultivuotiems į vandens telkinius karjerams, dirbtiniams nepratekamiesiems paviršinio vandens telkiniams iki 0,1 ha ir kanalams, kurie nepriskirti valstybinės reikšmės vidaus vandens telkiniams ir kuriuose nevykdomas valstybinis aplinkos monitoringas.

Pastaba. Žalos vandens augalijai skaičiavimas pateiktas V skyriuje.

INFOLEX PASTABA: vadovaujantis 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (TAR, 2016, Nr. 2016-28344), keičiančiu 2014 03 12 įsakymu Nr. D1-855 patvirtintos Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos 19 p., nustatyta, kad šis punktas taikomas skaičiuojant žalą aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio objektus, kuri padaryta nuo 2017 m. sausio 1 d. Iki 2017 m. sausio 1 d. padaryta žala aplinkai, pakeitus reljefo formas, pažeminus ar pakėlus paviršinio vandens telkinio lygį skaičiuojama taikant iki įsakymo Nr. D1-855 įsigaliojimo (2017 01 01) galiojusią Metodiką.

20.

KEISTA:
2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

Žala aplinkai, sunaikinus (pažeidus) upių senvages, skaičiuojama pagal formulę:

$\text{Žups} = \text{Bups} \times \text{S}$;

Žups – žala aplinkai, sunaikinus senvagę, Eur,

Bups – 1 m² sunaikintos senvagės bazinis tarifas (1 lentelė),

S – sunaikintos senvagės plotas, m².

21.

KEISTA:
1. 2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)
2. 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01)
(TAR, 2016, Nr. 2016-28344)

Žala aplinkai, neleistinai pakeitus ar sunaikinus (pažeidus) natūralių upių vagą, skaičiuojama pagal formulę:

$\text{Župr} = \text{Bupr} \times \text{S}$;

Župr – žala aplinkai, neleistinai pakeitus ar sunaikinus (pažeidus) natūralių upių vagas, Eur,

Bupr – natūralios upės vagos sunaikinimo (pažeidimo) bazinis tarifas (1 lentelė),

S – sunaikintos (pakeistos) upės vagos plotas, m² (nustatomas sunaikinto ar pakeisto upės ruožo ilgį padauginant iš upės vagos vidutinio pločio šiame ruože);

V. ŽALA APLINKAI, SUNAIKINUS AR SUŽALOJUS ŽELDINIUS

22. Žala aplinkai, sunaikinus ar sužalojus želdinius (saugotinus ir kitus medžius, krūmus, krūmokšnius, puskrūmius, lianas), žolinę augaliją skaičiuojama pagal Želdinių atkuriamosios vertės įkainius, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 „Dėl Želdinių atkuriamosios vertės įkainių patvirtinimo“. Medžių atkuriamosios vertės įkainiai taikomi kiekvienam kelmo skersmens centimetrui.

23. Sunaikinus ar sužalojus želdinius, augančius ne miškų ūkio paskirties žemėje, šios metodikos 7 punkto koeficientai netaikomi.

24. Želdinių sunaikinimas – medžių, krūmų, krūmokšnių, puskrūmių, lianų išrovimas, nupjovimas, nukirtimas ar kitoks sunaikinimas, sužalojimas, pažeidžiant gyvybines funkcijas.

25. Želdinių sužalojimas, pažeidžiant gyvybines funkcijas, yra:
- 25.1. ¼-osios ir daugiau medžio lajos skeletinių šakų ar ½-osios ir daugiau krūmo stiebų nupjovimas, nulaužymas, nukapojimas ar kitoks sužalojimas;
- 25.2. žievės lupimas nuo kamieno, kai žievė nulupta:
- 25.2.1. aplink visą kamieną;
- 25.2.2. 500 cm² ir didesniame plote, esant kamieno skersmeniui 1 m aukštyje nuo šaknies kaklelio 25 cm ir daugiau;
- 25.2.3. 200 cm² ir didesniame plote, esant kamieno skersmeniui 1 m aukštyje nuo šaknies kaklelio nuo 15 iki 25 cm;
- 25.2.4. 30 % ir daugiau bet kurioje kamieno 7 cm ir ilgesnėje atkarpoje, esant kamieno skersmeniui 1 m aukštyje nuo šaknies kaklelio iki 15 cm;
- 25.3. kamieno tašymas ar kapojimas, kai nutašyta ir iškapota:
- 25.3.1. aplink visą kamieną;
- 25.3.2. 200 cm² ir didesniame plote 1 cm ir daugiau gylyje, esant kamieno skersmeniui 1 m aukštyje nuo šaknies kaklelio 25 cm ir daugiau;
- 25.3.3. 100 cm² ir didesniame plote 0,5 cm ir daugiau gylyje, esant kamieno skersmeniui 1 m aukštyje nuo šaknies kaklelio mažesniame nei 25 cm;
- 25.4. žemės nukasimas nuo 1/3 šaknų medžiams – jų išsidėstymo spinduliu pagal medžio lajos projekciją ar ½ šaknų krūmams 1 m juostoje nuo išorinių stiebų;
- 25.5. vienos ar daugiau laikančiųjų šaknų nukirtimas, dėl ko esant vėjui gali išvirsti medis, arba 1/3 ir daugiau šaknų nukirtimas ar kitoks pašalinimas;
- 25.6. pažeidimas cheminėmis medžiagomis, kai želdinys džiūsta ar yra požymių (parudavę ar išretėję lapai, spygliai), kad nudžius;
- 25.7. žemių, birių statybinių medžiagų sandėliavimas ar paskleidimas virš medžių ar krūmų šaknies kaklelio lygio (medžiams – lajos projekcijos plote, krūmams – prie pat jo);
- 25.8. vandens lygio keitimas, kai želdiniai džiūsta arba yra požymių (parudavę ar išretėję lapai, spygliai), kad jie nudžius.
26. Želdinių sužalojimas nepažeidžiant gyvybinių funkcijų – medžio lajos, šakų, krūmo stiebų nupjovimas, genėjimas, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, žievės lupimas, kamieno tašymas, kapojimas, žemės nukasimas nuo šaknų, šaknų nukirtimas, pažeidimas ir kita, tik kai padaryta mažesnė žala nei įvardinta 25 punkte, medžių kamienų gręžimas, įvairių tvirtinimų kalimas, sukimas į medį, laipynių ar kitų daiktų tvirtinimas prie medžių jį suveržiant ir padarant žaizdas, laužų, žolės deginimas pomedyje ir arti krūmų, leidimas gyvūnams atlikti gamtinius reikalus ant spygliuočių medžių ir krūmų.
27. Žala aplinkai, sužalojus želdinius, nepažeidžiant gyvybinių funkcijų, mažinama 2 kartus;
- 28.

KEISTA:

2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)

- Žala aplinkai sunaikinus arba sužalojus žolinę augaliją (sausumos, pelkių, vandens, durpyno), skaičiuojama pagal formulę:
- $Z\check{z} = B\check{z} \times K\check{z} \times K\check{z}s \times S$;
- $Z\check{z}$ – žala sunaikinus ar sužalojus žolinę augaliją, Eur,
- $B\check{z}$ – žolinės augalijos bazinis tarifas eurais už kvadratinį metrą (1 lentelė),
- $K\check{z}$ – žolinės augalijos atsistatymo koeficientas (6 lentelė),
- $K\check{z}s$ – pažeisto ploto koeficientas (atitinkamai durpynui, vandens augalijai, pelkei, natūraliai pievai ir kita) (7, 8, 9, 10 ir 11 lentelės),
- S – sunaikintos ar sužalotos žolinės augalijos plotas, m².
- Žala sunaikinus ar sužalojus žolinę augaliją miestuose, didinama 2 kartus.
- 29.

KEISTA:

- 2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01)
(TAR, 2014, Nr. 2014-16619)
- 2015 03 17 įsakymu Nr. D1-228 (nuo 2015 03 19)
(TAR, 2015, Nr. 2015-03926)

Žala aplinkai, deginant pievas ar ražienas, skaičiuojama:

29.1. deginant pievas:

$Z\check{p} = 100 \text{ Eur} + (0,08 \text{ Eur} \times S)$;

$Z\check{p}$ – žala aplinkai deginant pievas, Eur,

S – nudegintas plotas, m²;

29.2. deginant ražienas (su nenugrėbtomis šiaudais ar be jų):

$Z\check{r} = 0,05 \text{ Eur} \times S$;

Žr – žala aplinkai deginant ražienas, Eur,
S – nudegintas ražių plotas, m².

VI. ATSAKOMYBĖ

30. Fiziniai ir juridiniai asmenys, padarę žalą aplinkai – sunaikinę arba sužaloję gamtinius kraštovaizdžio objektus privalo visiškai ją atlyginti ir, jeigu yra galimybė, atkurti iki pažeidimo buvusią būklę.

Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos priedas

1 lentelė. Gamtinių kraštovaizdžio kompleksų ir objektų baziniai tarifai

KEISTA:

1. 2014 11 07 įsakymu Nr. D1-895 (nuo 2015 01 01) (TAR, 2014, Nr. 2014-16619)
2. 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01) (TAR, 2016, Nr. 2016-28344)

Indeksas	Komponentas	Matavimo vienetas	Bazinis tarifas, Eur
Ba	Akmuo (riedulys)	m ³	28
		vnt.	144
Bak	Akmenynas	m ²	8,68
Bd	Durpės	m ³	4,34
Bdirv	Dirvožemis	m ³	8,68
Bg	Gruntas	m ³	4,34
Bp	Pelkė	m ²	5,79
Brel	Reljefas	pakeistas/pažeistas plotas, m ²	2,89
Bš	Šaltinis	vnt.	579
Bupr	Natūrali vaga	m ²	5,79
Bups	Senvagė	m ²	2,89
Bvand	Paviršinis vandens telkinys	vandens lygio pažeminimas/pakėlimas, cm	5,79
Bž	Žolinė augalija (durpyne)	m ²	0,86
	Vandens augalija	m ²	0,57
	Pelkės augalija	m ²	0,43
	Natūrali pieva	m ²	0,28
	Pieva, ganykla, kitos neįvardintos teritorijos	m ²	0,14
Beždir	Ežeras, dirbtinis vandens telkinys	m ²	5
		m ²	2

Pastaba. Natūralia pieva laikoma ne mažiau kaip 25 metus nesusausinama ir neiriama pieva, kurioje vyrauja natūralūs žolynai.

INFOLEX PASTABA: vadovaujantis 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (TAR, 2016, Nr. 2016-28344), papildančiu 2014 03 12 įsakymu Nr. D1-855 patvirtintos Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos priedo 1 lentelę 13 eilute, nustatyta, kad ši eilutė taikoma skaičiuojant žalą aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio objektus, kuri padaryta nuo 2017 m. sausio 1 d. Iki 2017 m. sausio 1 d. padaryta žala aplinkai, pakeitus reljefo formas, pažeminus ar pakėlus paviršinio vandens telkinio lygį skaičiuojama taikant iki įsakymo Nr. D1-855 įsigaliojimo (2017 01 01) galiojusią Metodiką.

2 lentelė. Reljefo formos pažeidimo koeficientas

KEISTA:

- 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (nuo 2017 01 01) (TAR, 2016, Nr. 2016-28344)

Eil. Nr.	Pažeisto reljefo (žemės paviršiaus) plotas, m ²	Koeficientas Krel
1.	<5000	0,25
2.	5000–20 000	0,5
3.	>20 000	0,75

INFOLEX PASTABA: vadovaujantis 2016 12 05 įsakymu Nr. D1-855 (TAR, 2016, Nr. 2016-28344), keičiančiu 2014 03 12 įsakymu Nr. D1-855 patvirtintos Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos priedo 2 lentelę, nustatyta, kad ši lentelė taikoma skaičiuojant žalą aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio objektus, kuri padaryta nuo 2017 m. sausio 1 d. Iki 2017 m. sausio 1 d. padaryta žala aplinkai, pakeitus reljefo formas, pažeminus ar pakėlus paviršinio vandens telkinio lygį skaičiuojama taikant iki įsakymo Nr. D1-855 įsigaliojimo (2017 01 01) galiojusią Metodiką.

3 lentelė. Riedulio dydžio koeficientas

Eil. Nr.	Riedulio dydis, m ³	Koeficientas Ka
1.	0,5–2	1
2.	2,1–5,0	2
3.	5,1–10,0	5
4.	>10,0	10

4 lentelė. Akmenyno pažeidimo dydžio koeficientas

Eil. Nr.	Akmenyno pažeidimo plotas, %	Koeficientas Kak
1.	<30	1
2.	30–50	1,5
3.	>50	2

5 lentelė. Durpyno ploto koeficientas

Eil. Nr.	Durpyno plotas, ha	Koeficientas Kd
1.	<5	1
2.	5–10,0	2
3.	10,1–30,0	3
4.	30,1–50	4
5.	>50	5

6 lentelė. Visiško žolinės augalijos atsistatymo koeficientas, esant skirtingam pažeidimo pobūdžiui ir mastui

Eil. Nr.	Pažeidimo pobūdis	Koeficientas Kž
1.	Užpylimas gruntu, natūralios pievos suarimas, kitoks žolinės augalijos sunaikinimas, vandens augalijos sunaikinimas su šaknimis	1
2.	Ražienų su nenugrėbtais šiaudais deginimas	0,75
3.	Ražienų, nenupjautų javų ar kitų kultūrų deginimas	0,25
4.	Žolės deginimas	0,5
5.	Intensyvus ištrypimas, žolinės augalijos suvažinėjimas, suslėgimas (išskyrus renginius ar darbus turint leidimą), vandens augalijos nupjovimas	0,3
6.	Žolinės augalijos stovyklaujant, ganant neleistinose vietose	0,1

7 lentelė. Durpyno pažeidimo koeficientas.

Eil. Nr.	Durpyno plotas, ha	Koeficientas Kžs
1.	< 5	1
2.	5–10	2
3.	> 10	3

8 lentelė. Vandens augalijos pažeidimo koeficientas

Eil. Nr.	Vandens augalijos plotas, m ²	Koeficientas Kžs
1.	< 500	3
2.	501–10000	4
3.	> 10000	5

9 lentelė. Pelkės augalijos pažeidimo koeficientas

Eil. Nr.	Pelkės augalijos plotas, m ²	Koeficientas Kžs
1.	< 100	3
2.	101–500	4
3.	> 500	5

10 lentelė. Natūralios pievos pažeidimo koeficientas

Eil. Nr.	Pievos plotas, m ²	Koeficientas Kžs
1.	< 100	0,2
2.	101–500	0,4
3.	501–10000	0,6
4.	10001–50000	0,8
5.	>50000	1

11 lentelė. Pievos, ganyklos, kitų teritorijų (neįvardintų 6, 8–10 lentelėse) pažeidimo koeficientas

Eil. Nr.	Pievos plotas, m ²	Koeficientas Kžs
1.	< 100	0,2
2.	101–10000	0,4
3.	10001–50000	0,6
4.	50001–100000	0,8
5.	>100000	1

Parengė

Gintautas Mečinskas
2014-03-06